

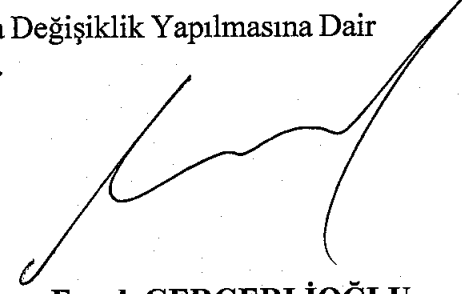
T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 8951
Tarih : 24.09.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Medeni Kanunu Ve Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- İçişleri - Kadın Erkek Fırsat Eşitliği	
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih :	01 Ekim 2020	Esas No: 2/3108

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
24	Eylül 2020
Numara:	

TBMM	
GENEL EVRAK	
24 Eylül 2020	
No:	715004
EDYS'ye AKTARILMIŞTIR	

GENEL GEREKÇE

Soyadı, bir kimsenin öz kimliğinin belirlenmesinde en önemli unsurlardan biridir. Kendi rızası haricinde vazgeçilemez, devredilemez, kişiye sıkı surette bağlı bir kişilik hakkıdır. Bu suretle kişilerin doğdukları andan ölümlerine kadar kendilerini tanımlarken yanlarında bulundurdıkları temel simgelerden biri olması hasebiyle önemlidir. Türkiye’de kadınlar doğduklarından evlendikleri döneme kadar kendilerini tanımladıkları soyadlarını evlenmeleri ile ya değiştirmek zorunda kalmaktadırlar ya da evlendikleri kişinin soyadı ile birlikte kullanmak zorunda kalmaktadırlar. Eğer sadece soyadlarını kullanmak isterlerse aile mahkemelerine dava açarak kendi kişilik hakları olan soyadlarını tek başına kullanmak için mücadele etmeleri gerekmektedir. Bu durumun ortaya çıkardığı en temel sorun kadının ya babasının evinde ya da eşinin evinde kendini bulması gibi Anayasanın eşitlik ilkesi ile yakından uzaktan alakası olmayan bir durumun içerisinde kendisini bulmaktadır. Bu sebeple de sadece değişen bir soyadı değil kişinin evlendiği yaşa kadar getirdiği kişiliği benliğinde de onarılmaz yaralar açmaktadır. Sadece erkeğin soyadı ile görece “anlam bulmak” erkek egemen toplum anlayışını daha da derinleştiren bir olguya dönüşmektedir.

Soyadı meselesinden sonra kadınları zor duruma sokan başka bir konu da evlendikleri zaman kütüklerinin erkeğin nüfusuna kaydırılmasıdır. Belki de kadının hiç görmediği ya da görmeyeceği bir nüfusa taşınıyor olması yine evlendiği zamana kadar getirdiği yaşamını silmek ve iradesi dışında yeni bir yaşama başlaması anlamına gelmektedir. Kadınlar bu sorunları yaşarken erkekler bu ve buna benzer hiçbir değişikliğe maruz kalmamaktadır. Bu sadece bir kadının nüfus değiştirmesi değil kadının ya babasının ocağında ya da eşinin ocağında anlam bulması gibi içinde bulunduğumuz çağın şartlarına hiç de uymayan bir sorun haline gelmektedir. Burada kadınlar gibi isterlerse erkekler de kadınların nüfusuna geçebilmeli ya da yaşamlarını sürdükleri herhangi bir şehirde yeni bir nüfus açarak eşleriyle yaşamlarına devam edebilmelilerdir. Bugün T.C. numarası ile kişinin hangi tarihte hangi hastalığı geçirildiğine kadar bilgilere ulaşılabilirken zorunlu olarak sabit nüfus düzenlemesi yine çağın şartlarına uymamaktadır.

Kadına yönelik ayrımcılıkları şiddeti önlemenin birinci kuralı Anayasamızda ve kanunlarımızdaki ayrımcı metinleri kaldırmak daha eşitlikçi düzenlemeler yapmamızdan geçmektedir.

Bu amaçla söz konusu “Türk Medeni Kanunu Ve Nüfus Hizmetleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile eşlerin boşanma sonrasında hangi soyadlarını kullanabilecekleri düzenlenmiştir.

MADDE 2- Evlenme sonrasında eşler istedikleri soyadı kullanabilmeleri düzenlenmiştir.

MADDE 3- Doğan çocuğun hangi soyadı alabileceği ve 18 yaşına geldiğinde kendisi hangisini kullanmak isterse seçebilmesi için düzenlemeyi içermektedir.

MADDE 4- Bu kanun hükmü ile erkekler kadınların nüfusuna kadınlar da erkeklerin nüfusuna geçebileceklerdir. Eğer isterlerse yaşadıkları başka bir şehirde ortak nüfus da açabileceklerdir.

MADDE 5- Kanunun yürürlük tarihini belirtmektedir.

MADDE 6- Kanunun uygulanmasına dair hükümdür.

**TÜRK MEDENİ KANUNU
VE NÜFUS HİZMETLERİ KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 173 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“IV. Boşanmada kişisel durum

MADDE 173- Evlenirken soyadını değiştiren kadın veya erkek boşanma hâlinde evlenmeden önceki soyadını veya farklıysa isteği üzerine bekârlık soyadını alır.

Taraflardan birinin boşandığı eşinin soyadını kullanmakta menfaati bulunduğu ve bunun karşı tarafa bir zarar vermeyeceği ispatlanırsa, istemi üzerine hâkim boşandığı eşinin soyadını taşımasına izin verir.

Taraflar koşulların değişmesi hâlinde bu iznin kaldırılmasını isteyebilir.”

MADDE 2- 4721 sayılı Kanunun 187 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“III. Evlilik birliğinde soyadı

MADDE 187- Evlenen kadın ve erkek evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla; evlenmeden önceki soyadını, eşinin soyadını veya her ikisini birden kullanabilir.”

MADDE 3- 4721 sayılı Kanunun 321 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“**MADDE 321-** Çocuk, ana ve babanın soyadları ortak ise o soyadını alır. Ana ve babanın farklı soyadları kullanması durumunda ana ve babanın kararıyla soyadlarından birini alır ve 18 yaşına geldiğinde bir yıl içerisinde diğer soyadını seçme hakkına sahip olur.”

MADDE 4- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Evlenen kadın veya erkeğin talebi üzerine kaydı eşinin hanesine taşınabilir veya eşler için yeni bir aile kütüğü açılabilir. Kaydını değiştirenler dilediklerinde eski aile kütüklerine dönebilir. Ana ve babanın farklı aile kütüklerinde olmaları halinde doğan çocukların hangi kütükte yer alacağı eşler tarafından belirlenir.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.